

Pravni nasvet

Ključni ukrepi PKP5 na področju dela

To so ključni ukrepi, ki jih prinaša t. i. PKP5 na področju dela.

Urška Sojč, Pravna služba GZS

Foto: Kraljart

V Uradnem listu RS je bil 23. oktobra 2020 objavljen Zakon o začasnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic COVID-19 (ZZUOOP), t. i. PKP5. Zakon je začel veljati 24. oktobra 2020. Ne glede na začetek veljavnosti pa se nekatere določbe oz. nekateri ukrepi veljavno uporabljati z drugimi datumi.

V nadaljevanju vam predstavljamo ključne ukrepe, pomembne za področje dela.

1. Kratkotrajna odsotnost zaradi bolezni

Delavec je lahko odsoten z dela zaradi bolezni brez potrdila o upravičeni zadržanosti od dela, ki ga izda izbrani osebni zdravnik, do tri zaporedne delovne dni v kosu, največ enkrat v posameznem letu. O vsakokratni kratkotrajni odsotnosti pisno obvesti delodajalca prvi dan odsotnosti. V času koriščenja kratkotrajne odsotnosti zaradi bolezni ne sme opravljati pridobitne dejavnosti ali se gibati izven kraja svojega bivanja.

Če izbrani osebni zdravnik pri delavcu ugotovi, da je ta tudi po preteku treh dni še nadalje neprekinjeno začasno odstoten, se šteje, da v tem primeru pravica do enkratne kratkotrajne odsotnosti zaradi bolezni ni izkoriščena. Odsotnost se smatra kot »običajna« odsotnost zaradi bolezni ali poškodbe od prvega dne dalje.

Nadomestilo se obračuna v višini nadomestila, kot delavcu pripada zaradi bolezni (8. odst. 137. člena ZDR-1). ZZZS povrne delodajalcu izplačano nadomestilo v 60 dneh po predložitvi zahteve za povračilo nadomestila.

2. Nadomestilo plač delavcem zaradi odrejene karantene ali nemožnosti opravljanja dela zaradi višje sile zaradi obveznosti varstva

Zakon v tem poglavju ureja dve vrsti povračil nadomestil, in sicer:

- A. povračilo nadomestila plač delavcem zaradi odrejene karantene;
- B. povračilo nadomestila plač delavcem zaradi nezmožnosti opravljanja dela zaradi višje sile zaradi obveznosti varstva.

Delavec, ki zaradi odrejene karantene ne more opravljati dela, je upravičen do nadomestila plače. Delodajalec lahko uveljavlja povračilo nadomestila plače, če za delavca ne more organizirati dela na domu. V primeru karantene lahko povračilo nadomestila uveljavlja za karantene, odrejene od 1. oktobra dalje, v primeru višje sile pa od 1. septembra dalje.

V okviru obveznosti varstva zaradi višje sile zaradi odrejene karantene ali druge zunanje objektivne oko-

ličine nemožnosti obiskovanja vrtca ali šole se šteje otroke do vključno 5. razreda osnovne šole, otroke v prilagojenih in posebnih programih v osnovnih šolah s prilagojenim programom in v zavodih za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami ter otroke, ki imajo v odločbi o usmeritvi določeno pomoč spremljevalca.

Višina nadomestila:

- Karantena

- Delavec, ki se odpravi v državo, ki je na zelenem ali oranžnem seznamu, in mu je ob povratku odrejena karantena, ima pravico do nadomestila plače v višini 80 % osnove;
- delavec, ki mu je bila odrejena karantena po stiku z okuženo osebo, ima pravico do nadomestila plače v višini 80 % osnove;
- delavec, ki mu je bila odrejena karantena po stiku z okuženo osebo v okviru opravljanja dela, ima pravico do nadomestila plače, ki bi jo prejel, če bi delal (100 %);
- delavec, ki mu je bila odrejena karantena zaradi prihoda iz države, ki je na rdečem seznamu (in je bila na rdečem seznamu že v času odhoda), ni upravičen do nadomestila plače v času odrejene karantene, razen v primeru odhoda zaradi naslednjih osebnih okoliščin (v teh primerih je višina nadomestila 50 % osnove):
 - smrti zakonca ali zunajzakonskega partnerja ali smrti otroka, posvojenca ali otroka zakonca ali zunajzakonskega partnerja,
 - smrti staršev (oče, mati, zakonec ali zunajzakonski partner starša, posvojitelj),
 - rojstva otroka,
 - vabila na sodišče.

- Varstvo otrok (višja sila)

Delavec, ki ne more opravljati dela zaradi višje sile zaradi obveznosti varstva, ima pravico do nadomestila plače v višini 80 % osnove.

3. Ukrep delnega povračila nadomestila plače delavcem na začasnem čakanju na delo

Gre za podaljšanje ukrepa delnega povračila nadomestila plače delavcem na začasnem čakanju na delo, zato je ukrep vsebinsko podoben ukrepu iz prejšnjega interventnega zakona. Do spremembe je prišlo pri pogojih za upravičenost, in sicer so do ukrepa upravičeni tisti delodajalci, ki jim bodo po njihovi oceni prihodki v letu 2020 zaradi epidemije ali posledic epidemije upadli za več kot 20 odstotkov glede na leto 2019 (smiselno velja za delodajalce, ki niso poslovali v celotnem letu).

Vsi ukrepi veljajo do 31. decembra 2020 in se lahko podaljšajo s sklepom Vlade.

Delavec je lahko odsoten z dela zaradi bolezni brez potrdila o upravičeni zadržanosti od dela, ki ga izda izbrani osebni zdravnik, do tri zaporedne delovne dni v kosu, največ enkrat v posameznem letu.

Višina delnega povračila izplačanega nadomestila plače s strani RS znaša 80 % nadomestila plače in je omejena z višino najvišjega zneska denarnega nadomestila za primer brezposelnosti (tj. 892,50 EUR bruto). V 80 % nadomestila plače, ki ga krije RS, je vključeno nadomestilo plače in prispevki za vsa socialna zavarovanja (bruto I).

Ukrep velja od 1. oktobra do 31. decembra 2020, vendar je vlogo za povračilo možno vložiti najpozneje do 15. decembra 2020.

Delodajalec v obdobju prejemanja delnega povračila nadomestila plače ne sme začeti postopka odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga delavcem, ki jih je napotil na začasno čakanje na delo, ali odpovedati pogodbe o zaposlitvi večjemu številu delavcev iz poslovnih razlogov (razen če je bil program razreševanja presežnih delavcev sprejet že pred 13. marcem 2020).

4. Izredna pomoč v obliki mesečnega temeljnega dohodka

Upravičenec do izredne pomoči v obliki mesečnega temeljnega dohodka je oseba, ki je bila registrirana za opravljanje dejavnosti najmanj od 1. septembra 2020 in dejavnosti zaradi posledic epidemije COVID-19

ne more opravljati ali jo opravlja v bistveno zmanjšanem obsegu tudi po zaključku epidemije COVID-19 (več kot 20 odstotkov glede na leto 2019), in sicer: samozaposleni, družbenik ali delničar gospodarske družbe oziroma ustanovitelj zadruga ali zavoda, ki je poslovodna oseba ali kmet.

Izredna pomoč znaša 1.100 evrov na mesec za oktober, november in december 2020 (za samozaposlene v kulturi znaša 700 evrov, za upravičence kmete pa znaša 940 evrov).

5. Delno povrnjeni izgubljeni dohodek za samozaposlene in družbenike za čas trajanja karantene na domu ali nemožnosti in opravljanja dela zaradi višje sile zaradi obveznosti varstva otroka

Upravičenci za delno povrnjeni izgubljeni dohodek so enaki kot upravičenci do temeljnega dohodka. Ni pa jim potrebno izkazovati pogoja padca prihodkov.

Višina delno povrnjenega izgubljenega dohodka znaša 250 evrov za vsak posamezen primer, vendar ne več kot 250 evrov za 10 dni, 500 evrov za 20 dni in 750 evrov v enem mesecu.

Vsi ukrepi veljajo do 31. decembra 2020 in se lahko podaljšajo s sklepom Vlade RS. [gg](#)

Delodajalec lahko uveljavlja povračilo nadomestila plače, če za delavca ne more organizirati dela na domu.

Vlogo za delno povračilo nadomestila plače delavcem na začasnem čakanju na delo je možno vložiti najpozneje do 15. decembra 2020.

Situacija	vrsta prejemka	plačnik
Zdrav delavec, ki po navodilu delodajalca preventivno ostane doma in ne more opravljati dela od doma	100 % plača	delodajalec
Zdrav delavec, ki mu delodajalec zaradi izjemnih okoliščin odredi delo na domu ali drugo delo	100 % plača	delodajalec
Zdrav delavec, ki bo ostal doma zaradi varstva otrok (višja sila zaradi obveznosti varstva)	nadomestilo v višini 80 % plače zadnjih treh mesecev	država povrne izplačano nadomestilo plače
Zdrav delavec v karanteni zaradi stika z okuženo osebo na delovnem mestu, ki dela ne more opravljati na domu	100 % nadomestilo plače	država povrne izplačano nadomestilo plače
Zdrav delavec v karanteni, ki dela na domu	100 % plača	delodajalec
Zdrav delavec v karanteni, ki svojega dela ne more opravljati na domu	nadomestilo v višini 80 % plače zadnjih treh mesecev in ne manjše kot minimalna plača	država povrne izplačano nadomestilo plače
Zdrav delavec v karanteni zaradi vrnitve iz rdeče države, kamor je odšel zaradi razlogov, ki jih dovoljuje PKP5	nadomestilo za višjo silo v višini 50 % plače zadnjih treh mesecev in ne manj kot 70 % minimalne plače	država povrne izplačano nadomestilo plače
Zdrav delavec v karanteni zaradi vrnitve iz rdeče države, kamor je odšel brez razlogov, ki jih dovoljuje PKP5	brez nadomestila	
Zboleli in potrjeno okuženi delavec (IZOLACIJA razvidna iz bolniškega lista)	90 % bolniško nadomestilo prvih 90 dni, nato 100 %	država povrne izplačano nadomestilo plače
Zdrav delavec, ki mu delodajalec iz poslovnih razlogov odredi čakanje na delo	nadomestilo v višini 80 % plače zadnjih treh mesecev in ne manjše kot minimalna plača	država povrne 80 % izplačanega nadomestila (bruto1), največ 892,50 EUR na mesec